

Міністерство освіти і науки України

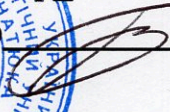
**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою університету
протокол № 11 від 27.06.2023 р.**

уведене в дію наказом ректора

№ 177-р від 27.06.2023 р.

Ректор Богдан БУЯЖ

**Положення про наукові школи
Тернопільського національного педагогічного університету імені
Володимира Гнатюка**

Тернопіль, 2023

1. Загальні положення

1.1. Наукова школа Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (далі – Університет) – це колектив визнаних науковою громадськістю фахівців, які працюють в структурних підрозділах Університету в одному напрямі досліджень під керівництвом відомого вченого (вчених). Колектив наукової школи формується відповідно до історичних традицій Університету, спрямованих на формування поколінь професійної, наукової, педагогічної та культурної еліти України.

1.2. Наукова школа здійснює (виконує) науково-дослідницьку, науково-організаційну, науково-методичну, патентну та винахідницьку діяльність відповідно до чинного законодавства України, постанов Кабінету Міністрів України, нормативних актів МОН України, Статуту, наказів та розпоряджень ректора, перспективних та річних планів роботи, договорів, укладених Університетом зі сторонніми, в тому числі з міжнародними, організаціями та установами.

1.3. Ознакою наукової школи є сформований потужний науковий колектив дослідників різних поколінь із докторів, кандидатів наук, докторів філософії, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів різної наукової кваліфікації та різних вікових груп, які виконують під керівництвом видатних провідних учених розробку актуальних наукових проблем у певній галузі науки або на межі наук.

1.4. Наукову школу очолює керівник, здобутки якого визнано науковою спільнотою України, який є авторитетним ученим, доктором наук та/або професором, який розробляє стратегічні та загальні питання методології наукового пізнання, продукує інноваційні ідеї, генерує нові напрями фундаментальних і прикладних досліджень і здатний об'єднати навколо себе колектив односторонців, а також готує науково-педагогічні та наукові кадри вищої кваліфікації відповідно до напрямів, затверджених Кабінетом Міністрів України.

До складу наукової школи належать доктори та кандидати наук (доктори філософії), у тому числі підготовлені членами наукової школи, а також докторанти, аспіранти, магістранти та інші суб'єкти науково-дослідної та інноваційної діяльності, об'єднані спільною науковою парадигмою наукової школи.

1.5. Наукова школа може включати наукові групи дослідників, які на засадах самоорганізації спільно працюють над вирішенням тієї чи іншої наукової проблеми в межах наукової парадигми школи та спроможні ефективно реалізовувати національні та міжнародні наукові проекти.

1.6. Основним критерієм оцінювання діяльності наукової школи є визнані в Україні та за її межами наукові здобутки, результати яких можна оцінити за новизною отриманих фундаментальних знань та їх практичним значенням. Основними моральними принципами школи є академічна доброчесність, етичність, відкритість, пріоритетність і наступність.

1.7. Кількість сформованих наукових шкіл Університету не обмежується.

2. Завдання та організаційні засади

2.1. Завданням наукової школи є формування потужного наукового потенціалу з докторів і кандидатів наук (докторів філософії), які проваджують фундаментальні та прикладні наукові дослідження, здійснюють науково-технічні (експериментальні) розробки, надають наукові послуги за напрямом діяльності школи і оприлюднюють результати такої діяльності у провідних наукових фахових вітчизняних та іноземних виданнях, які індексуються наукометричними базами даних, в першу чергу – Scopus і Web of Science.

2.2. Представники наукової школи:

– забезпечують мобільність школи щодо нових наукових фактів та її стійкість в умовах швидкого розвитку світової та вітчизняної науки;

- вносять свій особистий вклад у формування наукової школи (публікації, патенти, захисти кандидатських та докторських дисертацій тощо);
- зберігають історію, традиції та розвивають бренд наукової школи;
- залучають до наукової діяльності за напрямами наукової школи студентів, аспірантів, докторантів;
- виступають експертами, опонентами на захисті дисертацій за науковим напрямом школи;
- беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад, науково-експертних рад МОН України та інших структур;
- виступають з ініціативами щодо прийняття нових нормативних актів, удосконалення діючих положень, які регламентують організацію, порядок та умови виконання наукових досліджень на рівні держави.

2.3. Основними доробками школи вважаються:

- результати фундаментальних та/чи прикладних досліджень у визначеному науковому напрямі;
- наукові публікації (монографії, наукові статті, підручники тощо);
- громадське визнання наукових досягнень представників школи (державні та міжнародні гранти на виконання науково-дослідних робіт; державні премії та стипендії, у тому числі для молодих учених (Президента, Верховної ради чи Кабінету Міністрів України);
- іноземні (міжнародні) премії та стипендії у галузі науки і техніки;
- наукові публікації в Україні та за кордоном (статті, монографії, навчальні посібники та підручники);
- охоронні документи на об'єкти інтелектуальної власності (патенти на винахід, корисну модель, свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір, на знак для товарів і послуг тощо);
- захисти кандидатських (PhD) і докторських дисертацій;
- проведені наукові заходи;
- виконані інноваційні проекти і стартапи;
- капітальні витрати на придбання нового наукового обладнання за рахунок загального й спеціального фондів, спонсорів та інвесторів тощо.

3. Права та обов'язки наукової школи

3.1. Права й обов'язки керівника і членів наукової школи регламентовано чинним законодавством у галузі науки і вищої освіти, зокрема законами України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки», «Про вищу освіту», відповідними наказами Міністерства освіти і науки України, іншими нормативно-правовими актами, Статутом Університету і цим Положенням.

3.2. Керівник та члени наукової школи мають право:

- на належні умови праці;
- подавати пропозиції щодо формування державних наукових і науково-технічних програм за запитами Міністерства освіти і науки України та інших міністерств України, а також галузевих програм обласних, районних і міських державних адміністрацій, що передбачають наукові дослідження;
- брати участь у роботі координаційних, редакційних, спеціалізованих, вчених і науково-технічних рад під час обговорення питань і розв'язання завдань, що стосуються напряму досліджень наукової школи;
- представляти Університет на державному та міжнародному рівнях під час обговорення проблем за науковим напрямом наукової школи;

– у межах чинного законодавства залучати кошти для розвитку дослідницької бази тих структурних підрозділів (факультет, кафедра, лабораторія), в межах яких вони функціонують.

3.3. Керівник наукової школи зобов'язаний інформувати наукову громадськість про основні наукові здобутки школи на засіданнях вченої або науково-технічної ради Університету і в засобах масової інформації.

3.4. Керівник наукової школи звітує перед науково-технічною радою Університету про основний науковий доробок з періодичністю, яка визначена результатом атестації.

3.5. Керівник наукової школи зобов'язаний надавати інформацію проректору з наукової роботи та міжнародного співробітництва Університету щодо здобутків наукової школи за визначений період для узагальнення результатів наукової діяльності Університету.

3.6. Університет надає всебічну підтримку формуванню та розвитку наукових шкіл в природничих та соціо-гуманітарних галузях. Наукові школи є базою для підготовки кадрів вищої кваліфікації, виконання бюджетних та госпдоговірних робіт в межах наукових програм Університету.

3.7. Наукові школи представляють Університет у різних міжнародних наукових програмах. Від їхнього імені формуються заявки на отримання міжнародних наукових грантів.

4. Критерії, необхідні для реєстрації та атестації дослідницького колективу як наукової школи

4.1. Наявність колективу дослідників, об'єднаних для виконання досліджень з певного наукового напрямку. Науковий потенціал школи, як правило, це кілька поколінь учених, серед яких доктори, кандидати наук (доктори філософії), а також аспіранти, докторанти, студенти.

4.2. Наявність дослідницьких програм з актуальних наукових напрямів.

4.3. Позитивна динаміка публікаційної активності, зокрема у зарубіжних виданнях, які входять до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus та вітчизняних виданнях категорії А.

4.4. Наявність монографій за останні 5 років із зазначеного наукового напрямку (соціальні та гуманітарні науки) автора (авторів) наукової школи.

4.5. Позитивна динаміка цитування та індексу Хірша членів наукової школи та їхніх наукових праць в роботах інших вчених, опублікованих у виданнях, що індексуються базами даних Scopus та/або Web of Science чи Google Scholar.

4.6. Захисти дисертацій в рамках проблематики наукової школи за останні 5 років.

4.7. Наявність аспірантури (докторантури), разових та /чи постійних спеціалізованих вчених рад зі спеціальності (спеціальностей), що відповідає науковому напрямку школи, а також фахового періодичного видання категорій А та / чи Б.

4.8. Наявність постійних творчих зв'язків з колегами з інших університетів, академічних інститутів НАН і НАПН України, провідних закордонних університетів та дослідницьких інститутів у формі спільних наукових досліджень, публікацій, тощо (виконання державних, регіональних та міжнародних програм за грантами).

4.9. Участь представників наукової школи у всеукраїнських та міжнародних наукових заходах (підтвердження – опубліковані тези, дипломи, медалі, грамоти тощо).

5. Реєстрація та атестація наукової школи

5.1. Висунення дослідницького колективу для його реєстрації як наукової школи здійснює вчена рада факультету або науково-технічна рада Університету. Витяг з протоколу засідання Вченої ради факультету чи науково-технічної ради та матеріали, що підтверджують відповідності наукового колективу статусу наукової школи і містять відомості про основні показники її діяльності (відповідно до додатків 1, 2) подаються на розгляд проректора з

наукової роботи та міжнародного співробітництва, який організовує перевірку і підготовку матеріалів до розгляду вченою радою Університету.

5.2. Кожні 5 років до 20 грудня керівник наукової школи подає на розгляд до вченої ради Університету документи згідно з переліком (Додатки 1,2).

5.3. Рішення про реєстрацію/атестацію наукової школи приймає Вчена рада Університету.

5.4. У разі потреби заміни керівника наукової школи, його обирають із числа членів наявного у науковій школі дослідницького колективу чи призначають за рішенням вченої ради факультету.

Кваліфікаційна карта наукової школи**(заповнюється станом на дату атестації / подачі заявки про реєстрацію)**

1. Назва наукової школи.
2. Галузь знань за державним переліком науково-технічної інформації.
3. Загальні відомості про школу:
  - 3.1. Керівник (керівники) – прізвище, ім'я, по-батькові та місце роботи;
  - 3.2. Кількісний склад наукової школи (осіб);
  - 3.3. Кваліфікаційний склад наукової школи (осіб):
    - академіків, член-кореспондентів Академії наук (державного статусу);
    - докторів наук;
    - кандидатів наук;
  - 3.4. Кількість докторантів, аспірантів, здобувачів, магістрів, студентів;
  - 3.5. Характеристика наявної експериментальної бази.
4. Наукові досягнення школи:
  - 4.1. Найбільш вагомі результати;
  - 4.2. Найбільш вагомі результати за останні 5 років;
  - 4.3. Практичне використання отриманих наукових результатів за останні 5 років;
  - 4.4. Участь у конкурсах, що організуються з держбюджету та інших джерел фінансування (приватні фонди), гранти, тощо, за останні 5 років;
  - 4.5. Визнання наукової школи науковою та громадською спільнотою (Державні премії України, відзнаки Президента, Кабінету Міністрів України, почесні звання, дипломи, тощо, за останні 5 років).
  - 4.6. Кількість докторів і кандидатів, підготовлених за останні 5 років;
  - 4.7. Кількість патентів, отриманих протягом останніх 5 років;
  - 4.8. Кількість опублікованих монографій, підручників, навчальних посібників за останні 5 років;
  - 4.9. Кількість опублікованих статей у виданнях, рекомендованих МОН України, в українських та закордонних виданнях, що входять до наукометричної бази даних Scopus та Web of Science за останні 5 років;
  - 4.10. Кількість виставок, на яких наукова школа презентувала свої розробки за останні 5 років;
  - 4.11. Кількість наукових конференцій, ініційованих науковою школою (оргкомітет, програма тощо) за останні 5 років;
  - 4.12. Кількість доповідей на наукових конференціях різного рівня, у тому числі міжнародних, закордонних за останні 5 років.
  - 4.13. Публікації про наукову школу та її членів.

Відомості про колектив наукової школи

№	П. І. Б.	Дата народження	Науковий ступінь, вчене звання	Місце роботи, посада	Загальна кількість публікацій
1	2	3	4	5	6

Керівник наукової школи

Дата _____ П.І.Б.

(підпис)